
Meddelandeblad

Mottagare:

Landsting

Nr 8/2011
Oktober 2011

Om användningen av mobila bälten

I den psykiatriska tvångsvården används ibland mobila bälten när patienter ska förflyttas. Socialstyrelsen har bedömt att det inte finns rättsligt stöd för den användningen.

Begränsningar av rörelsefriheten får enligt Regeringsformen endast göras med stöd av lag.

Enligt 19 § LPT kan en patient kortvarigt spännas fast med bälte eller liknande anordning om det finns omedelbar fara för att patienten skadar sig själv eller någon annan. Socialstyrelsen bedömer att bestämmelsen inte omfattar användning av mobila bälten för att till exempel förflytta, medicinera eller duscha patienter. Stöd saknas i förarbeten och andra källor.

Den fastspänning som lagen avser syftar till att fixera och låsa fast en patient i hastigt uppkomna situationer där det finns omedelbar fara för att patienten ska skada sig själv eller någon annan. Fastspänningen får inte användas enbart i syfte att till exempel medicinera en patient och får bara användas i akuta situationer.

De mobila bältena begränsar bara till viss del patientens rörlighet och används när en patient inte kan vara helt fastlåst för att han eller hon ska förflytta sig.

Socialstyrelsen bedömer att om situationen inte är så allvarlig att faktisk fastlåsning behövs kan heller inte någon annan form av mindre tvingande fastlåsning komma i fråga. Att använda fängsel innefattas inte av bestämmelserna om fastlåsning i den psykiatriska tvångslagstiftningen. Den lagliga befogenheten har polisen.

Bedömningen att det saknas lagstöd för användning av mobila bälten är utgångspunkten för Socialstyrelsens tillsyn i enskilda ärenden.

Referenser

Lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, 2 a §, 2 b § 6 a § och 19 §

Lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, 8 §

SOU 1984: 64

SOU 2011:7 s. 355 f.

Proposition 1990/91:58 s. 236 och 260

Proposition 1999/2000:44 s 80 ff.

Regeringsformen 2 kap.

Europakonventionen

Denna information (art nr 2011-10-21) kan laddas ner och beställas från Socialstyrelsens webbplats: www.socialstyrelsen.se/publikationer. Den kan även beställas från Socialstyrelsens kundtjänst, 120 88 Stockholm, fax 08-779 96 67.
